

15
Փարա

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փարա

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Գօլտայ և գաւառաց համար 7 արծար մեկիստ կանխիկ: Գաւառական տարածքէն ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ և եռամսեայ բաժնա՝ 50րդը ալ կը հրատարակուի:

Լրագրոյ վերաբերեալ գիր կամ համակ պէտք է ուղղել տա Տէր-Խմբագիր Ռիգա փողոց խումբ 44: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ տրուիր: Ծանուցման տալը մեկ անգամի համար 3 դրաց է: անկի ալ գամի համար սակարկութիւն կը լինայ:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ԻՄ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

ՃԻ.

ՊԱՏԻԺ

Կըթական — կամ ըստ Պարսեանի բացատրութեան, քրդական առաքելութիւնն է գլուխ հանեց զիւր պաշտօն:

Ինչպէս որ կեդրոն. վարչութեան Ուսումնական խորհրդոյ մատուցած տեղեկագրէն տեսնուեցաւ, Արրահամ Այվազեան Գեորգեան ճեմարանի ներքին օրինաց գլխավոր հակառակ վարուելուն համար 19 աշակերտացունքը վերադարձան ի Պոլիս:

Այդ խաբերայ թշուառական օրակէս կանաւանէ Տփղիսի Արձագանք շաբաթաթերթը, պատճառ եղաւ որ թշուառ պատանիներն ձմրան այս ցուրտ եղանակին մէջ թշուառութեան բաժակը քամեն մինչ ցմրուի:

Արրահամ Այվազեան իրենց ծնողներէն իրր ճանապարհի ծախսը բաւական կըրիկ գումար մը չորթելէ զինի, ճանապարհի վրայ զանազան ստայօղ ճառախօսութիւններով, որով մեծ յարմարութիւն ունենալ կը թուի, դրամներ կը հաւաքէ իրր չքաւոր և խղճալի պատանեաց ի նպաստ:

Երբ այդ ուսանողաց փոքրիկ բանակն ի Տփղիս կը հասնի, քաղաքացի Այվազեան ամեն ջանք ի գործ դնէ իւր գրպանէն ծախք չընելու միակ նպատակով, այս ու այն դրոները ամի կողմէ, կը կերակրուին, կուտեն, կը խմեն տղայք օրակէս թէ հրաւիրուած լինէին յատկապէս, մինչդեռ նպատակն ուրիշ էր գլխովին:

Առնցմէ զատ տղայոց ուսանող վրայ դառնաւ փողերն ալ կը յանդգնի կորչել ճամբան աղաք առնելու համար...

Եւ երբ էջմիածին կը հասնին, Արրահամ Այվազեան կըթական առաքելութեան այդ «գեթապան» կը յաջողի խաբէն բայութեամբ տղայոցմէ շնորհակալութեան թուղթ մը խել, երեսպայծառ մայրաքաղաքս վերադառնալու համար:

Այս նոր «առաքել» իւր զոհերը հարստեաց և յուշարկաւորութեանց և չընեցուցեր է շահագրգիռական նպատակաւ և կըրոր գումարներ ձեռք բերեր է:

Թէ ինչ վիճակի մէջ վերադարձան ի Տփղիս կըթական առաքելութեան այդ

թշուառ զոհերն, աւառիկ Արձագանք օրտաճմիկ ոճով կը նկարագրէ զայդ:

«Անցեալ շաբաթուայ վերջը տղայք եկան հասան տեղս: Բայց Տէր իմ և Աստուած ինչ ողորմելի դրութեան մէջ դրածնք խղճալի պատանիներին... Առանց որ և է տաք վերադառնալի, հագուստները անկարագրելի կերպով պատառոտած շատերը բոբիկ, դիւրաբաց (փեփերը կորցրած էին), գունաթափ դէմքերով, քաղցեալ և բոլորովին լըքեալ դրութեան մէջ... Դարձեալ Պ. Յ. Զըթախեանը բարի եղած էր իւր հեռաւոր մի խանի մէջ խղճալիներին պատուարելու, նոցա օրական պարէնն հագալով: Սարափիւի տեսարան էր ներկայացնում այն սենեակը ուր ողորմելի պատանիներ դառնի վրայ վերադառնալէ պակասած էին մէկը միւսին կիսւած եկած որ այդ կերպ տաքանան այս ձմեռ ժամանակին: Բայց աւելի սարսափելին այն էր, որ նոցա մէջ մի քանիք տենդային հիւանդութիւնով ևս տոչորվում էին... Հիւանդներին սկսեցին խնամել նախ տաքթէօր Շիշմանեանը և ապա տաքթէօր Բաբաեանը, Թիֆլիզի հայ հասարակութիւնը չպատելով այլևս երկուր՝ Պօլսեցի անհոգ և զարմանալի ծնողների կարգադրութեանը՝ շապեցին ամեն կերպ օժանդակութեան ձեռք կարկառել Այվազեանի զոհերին վերահաս վրտանքներից ազատելու և իրանց գերդաստանների գիրկը հասուցանելու:

«Այս բոլոր հանգամանքները իշխուց յետոյ ինչ անուն տալ Այվազեանին, որ իրան հոգատարութեան յանձնուած այսքան պատանիներ՝ պանդխտութեան և ամեն տառապանաց մասնելով, ինքը իւր գրպանները սկիւններով ծանրացուցած կը փաթչի... Այվազեանի արածը դեռ չըլսուած, չը տեսնուած ոճրագործութիւն է... Եւ այսպիսի ոճրագործը դեռ պիտի շարունակէ աղքատին երեսփոխան կոչուիլ...»:

Այվազեան Արրահամի զոհերն ինչպէս յայտնի է, ելնելով ինչպիսի հասան Պօլիս, և այդ յափշտակիչ դեպքանը կը տքնի ինքզինքը պաշտպանել, և զարմանալին սա է որ այդ անամօթ քաղաքահայտը Ուսումն. խորհրդոյ ամենապարկեշտ մէկ անդամին դէմ անցեալ օր իրեն բերնին վայել հայհոյութիւններ տրիւ ժայթքէ:

Բայց Արրահամ Այվազեանի այն առաքելութեան մասին հասարակաց կարծիքը իւր դատապարտութեան վճիռը տուած է արդէն: Այվազեան Արրահամ ոճրագործ մ'է, որովհետեւ տղայոց ծնողները խաբած է անոնց օտակները շորթելով:

Արրահամ Այվազեան ոճրագործ մի է, որովհետեւ Տրապիզոնէն ետ չի դարձաւ, երբ էջմիածնայ հեռագիրն իրեն հաղորդուեցաւ, որ կը յայտարարէր թէ՛ տեղ չկար և տղայք չպիտի ընդունուէին:

Այվազեան Արրահամ ոճրագործ մ'է, որովհետեւ լէյվիածին տղաքը լքեալ և ողորմելի վիճակի մէջ թողուց փախաւ, և նոցա յետին ծայր թշուառութեան պատճառ եղաւ:

Արրահամ Այվազեան ոճրագործ մ'է, որովհետեւ Ազգ. վարչութեան Ուսումն. խորհուրդն անպատուեց:

Այդ այսպիսի անամօթ քաղաքահայտ մը ոչ միայն արժանի չէ երեսփոխանական ժողովոյ մէջ աթոռ ունենալու, այլ պէտք է իբրեւ հասարակ ոճրագործ ստիկանութեան յանձնել իրկոյն:

Իսկ եթէ այս ալ «անուշ տեղը» կապուի, Ժողովուրդը վերջին ծայր պիտի գայթակղի և պիտի համոզուի թէ՛ Պատրիարքարանը Պրոպագանդիստ մ'է, ուր մըռնողը կը մաքրուի և ոսկրք դուրս կելնէ:

Երեսփոխանութեան պատուարժան անդամոց վրայ մեք լիայոյս եմք, որ առանց ակնառութեան արդարութիւնն ի գործ պիտի դնեն, այսպիսի անազնիւ և անպարկեշտ ձեռնարկի մը հեղինակին դէմ:

Խ. Յ. Ս.

Սթամպուլի մէջ հետեւեալը կը կարդանք:

«Բարձր Հայաստանէն հասած տեղեկութեանց նայելով, վաճառ օտարականութիւնը կապկածելով որ վաճառ բնակող կարները վաճառական մը Մանուկեան անուան, վաճառ յեղափոխական քովթէին գործակատարի պաշտօն կը վարէ, վաճառականին տունը պաշարեր և ներսը խուզարկել օգտեր է: Սակայն վերոյիշեալ անձը առաջապատակ ըլլալով, օտարականութեան դէմ գրեր է. որով այս վերջինը առաւելան հիւպատոսին դիմելով, ի ներկայութեան հիւպատոսը

սարանի պաշտօնէի մը խօսակցութիւն ըրեր, սակայն բան մը չէ գտեր:

Էջմիւրէս լրագրին Կարինէն ուղղեալ նամակ մ'ալ Կարնայ խնդրոյն վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ.

«Երկու ամիս առաջ Տրապիզոնէն Կարին կը վերադառնայի, ճամբան ըսին ինձ թէ 300 հայ բանտարկուած և 1200 հրացան բռնուած են: Երբ Կարին հասայ տեղեկացայ որ ընդ ամենը 70 հայ բանտարկուած են: Գալով զէնքերուն, տեղեկացայ որ զինագործի մը վաճառատան մէջ գտնուած զէնքերը գրաւեր են. այս աճը երկու տարիէ ի վեր զէնքի վաճառականութիւն կընէ և թուրքերուն ու քրիստոնէից ընտիր զէնքեր կը ծախէ: Սակայն նորա վաճառատունը գոցեր են, ուր հազիւ մի քանի հրացան գտնուեր են ոյց սմանք նորոգութեան կարօտ: Արդեօք կայ բան մը զոր չը գիտենք: Այդ ուրիշ խնդիր է, սակայն մինչև ցարդ երևան ելածը ու է որ խնդիրը անկարևոր է: Բոլոր բանտարկեալք ի սկզբան տառնաին սենեակներու մէջ էին հակողութեան ներքև, սակայն Յիսիա բանտին մէջ ի միասին կրնան նստիլ բանտարկեալք բարեկամները կուսակալին աղերագիր մը տալով խնդրած էին որ Ենիքեան տօնին առթիւ երաշխաւորութեամբ արձակէ. սակայն խնդիրնին մերժուեցաւ Կ. Պօլսէն հրահանգ ստացած չըլլանուն համար»:

Առաջին քառասուն թիւ Ուսումի Խորհրդոյ անդամներէն Պէրպէրեան Ռեթէս Էֆ. ի յանձնուած է Հիւանդանոցի վարժարանին համար ուսմանց ծրագիր մը պատրաստել:

Կը լսեմք թէ՛ Ուսումի Խորհուրդը սոյն ծրագրին հետ տեղեկագիր մ'ալ պիտի մատուցանէ Ալգ. Հիւանդանոցի Հագարաթեան, յորում վարժարանին ուսումնական վիճակը ներկայացնել և այս մասին ինչ ինչ գիտողութիւններ ընելէ վերջը, քանի մը կարևոր առաջարկութիւններ ալ պիտի ներկայացնէ:

Ուսումնական Խորհուրդը նկատելով որ Հիւանդանոցէն ուսումնին աւարտելով ելած սրբաղագները նիւթական ապրուստին ճարեւու և ստակ չահելու համար միջոցներու կը կարօտին, պիտի առաջարկէ եղեր Հոգաբարձութեան որ Հիւանդանոցի մէջ արհեստարան մը հաստատէ ուր ուսանողք կօշկակարութեան, դերձակութեան, ատաղձագործութեան և տպագրութեան արհեստն ալ ուսանին, որպէս զի Հիւանդանոցէն ելած ատեն, նին արհեստի տէր ելած լինին և լոկ ուսմամբ թշուառ չըլինին:

Այս կարևոր առաջարկութեան վրայ ուրիշ առթիւ պիտի խօսինք:

Ալգային Ժողովը յառաջիկայ ուրբաթ օր պիտի գումարի և Ալգ. Վարչութեան պաշտօնավարութեան և Այվազեան Պ. Արահամի ինչպէս նաև երեսփոխանական նորոգ ընտրութեանց խնդիրներով պիտի զբաղի:

ՄԱՆԿՈՒՆԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մայրաքաղաքս եկած տեղեկութեանց նախելով Մանկունի եպիսկոպոս՝ որ հանգուցեալ Դէորդ Դ. Կաթողիկոսի գոյքերը գողցած և պահած լինելու ծանր ամբաստանութեամբ հակողութեան ներքև կը գտնուի, բողոքագիր մը տուեր է Սինօդին, յորում օտ տեսակ պարբերութեամբ մը գաղափար մը կուտայ եղեր իւր անձնական ընչից վրայ:

«Յապահութիւն Սինօդիդ՝ զի ես ոչ երբէք ներեմ ինձ խոյս տալ ի քննութեանց և յարաբերութեան, յաւելում յայտնել և զայս, զի ես — բացի արժեթղթոց, զորո ինքնին յանձնեցի Սինօդիդ յապահութիւն, և ընկալայ ապահովագիր —, ունիմ ի Կ. Պօլիս գրամս, այն է, զերեք հազար հինգ հարիւր տասն հատ (3510) Գօնօլիտ 0. մանեան, և զխօսուն և վեց (56) արժեթղթոց 0. մանեան — Բումէլիի երկաթուղեաց —, որք արժեն իբր վեց հազար ըսելի ըստ հաշւոյ դնման, զորոց ունիմ և զկտակ, եթէ կանխից վաճառ կենաց —, և եթէ բաց ի գումարաց, ի մետաղէն արժեթղթոյ երկաթուղեաց, միայ սակեայ տիւայ, և ի խափուից նուիրելոց ի ն. Սրբութեան ի լուսհոգի հայրապետէ, աղքատ և թշուառ քեան իւրում հարազատի, երբ և իցէ հաստատեալ իմ վերայ, կամ ի վերայ Պ. Ստեփանիկի Տէմիրճեանց, կամ ի վերայ ծառայից վեհարանի, գողութեան կամ արքայական ծառայից և անոր ի միայ սակելոյ կամ յոսկոյ ցհազարուորս, նոյնպէս յարժաթեղինաց և յողկերինաց և յայլոց, ի սեփական կայից և ի գոյից բաղմբարտ և բաղմբդիւն լուսհոգի Հայրապետի աղգիւ, պատրաստ եմ տուծել զտաճապատիկն գողելոց կամ յափշտակելոց»:

(Մատիս)

ՆԵՐՔԻՆ

Օսմանեան երկրէն Գարաթաղի յանձնուած Գրանիա դաւաաւկը Ալպանիացւոց կողմանէ զինեալ դիմադրութեան հանգիստէր է:

Գրանիա ընկելէ Շքոտրա երթալով, յայտարարած էին թէ՛ իրենք Գարաթաղի իշխանութեան ներքև մտնել չեն ուզեր, և այս իմաստով բողոք մը տուեր են կուսակալին, Գարաթաղի գրաւման դէմ:

Նուսիլ Փրէս լիպր լրագիրը այս մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ.

«Երկու հազարի չափ Գարաթաղցիք օսմանեան պատուիրակաց հետ կնքեալ պայմանագրութեան մը համեմատ ալպանիական Գրանիայի բոլոր տեղերը գրաւեցին: Մալիսուրիի, Կրուտաի, Հօթթիի և Միրտիթներու ալպանիական ցեղերը գարաթաղցւոց վրայ կրակ ըրին, որմէ կուի մը ծագելով, երկու կողմէ ալ բաւական մարդ վիրաւորուեցան և մեռան: Ասոր վրայ օսմանեան զօրքերը

միջամտելով, որոշեալ տեղերը գարաթաղցւոց յանձնեցին»:

Թանի թղթակիցը կրէ թէ՛ ալպանիացի ապստամբաց պարագլուխը Գօլաչիին մէջ օսմանեան իշխանութեան կողմանէ բռնուեր և բանտարկուեր է:

Տալմացիայի և Հէրոէքի գաղթականք Գարաթաղի իշխանին խնդրագիր մը տուեր են, որով կը խնդրեն իշխանէն ընդհանուր ներսողութիւն տալու համար Ալըստրիոյ կառավարութեան բարեխօսութիւն ընել:

— Տէլի-Նիւս հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ.

«Բ. Դուռը տէրութեանց քով գտնուող դեսպաններուն շրջաբերական մը զրկեց, որով կը ծանուցանէ թէ, լորտ Կրանվիլի վերջին ծանուցագրին իմաստը անորոշ է և Տաճկաստանի յեգիպտոս ունեցած շահուց բոլորովին հակառակ է: Շրջաբերականը կը յաւելու թէ, Եգիպտոսի գանձարին և ժանտարմայի գործողութեանց նկատմամբ Անգղիոյ բռնած ընթացքը կայսերական կառավարութեան իրաւանց և արգարութեան սկզբանց հակառակ է:

«Բ. Դուռը շրջաբերականը կը վերջացնէ յանձնարարելով դեսպանաց որ իւր մօտ գտնուած կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրէ Եգիպտոսի մէջ ի. Դրան լուսնեցած վեհապետական իրաւանց վրայ և նոյն գործադրութիւնը խնդրէ»:

— Դարձեալ Տէլի-Նիւս հետեւեալ հեռագիրը կ'ընդունի.

«Կը հաւատան թէ՛ Եգիպտոսի գործոց վերաբերեալ անգղիական վերջին ծանուցագիրը Բ. Դրան վիճաբանութեան նիւթ ըլլալով, որոշուեր է վեհապետական իրաւանց բանաբարում նկատել ինչ որ Եգիպտոսի մէջ առանց Բ. Դրան հաւանութեան կատարուած է մինչև ցարդ: Այս մասին բազմոյ շրջաբերական մը պիտի զրկուի բոլոր տէրութեանց»:

Իսկ Աթանոս Հավա փարիզի լրագրաց հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է.

«Անգղիոյ ծանուցագրին Բ. Դրան կողմանէ տրուելիք պատասխանը զանազան կարծիքներու ենթակայ է: Ոմանք կը հաւատան թէ՛ Բ. Դուռը պարզապէս պիտի բողոքէ, այլ կը հաստատեն թէ Բ. Դուռը գլխաւոր կէտերը միայն քնննութեան պիտի առնու, երկու կողմին շահերը հաշտեցնելու փորձ փորձելով:

«Բանի մը կէտերը իբրև հակառակ Եգիպտոսի մէջ Բ. Դրան ունեցած գերիշխանութեան իրաւանց, մէջէն պիտի վերցուին»:

— Սէլանիկի անգղիական հիւպատոս Պ. Պիլին մայրաքաղաքս եկաւ:

— Հաւանական է որ երկաթուղւոյ միացման չորից դեսպանաժողովը այս օրերս վերստին գումարի վիճենայի մէջ: Աւստրիական դեսպանը այս մասին Բ. Դրան հետ բանակցութեան մտած է:

— Հելլենաց թագաւորը Նիկոմիդիոյ, Ամասիոյ, Պրուսայի, Միտիլիի, Վօսիայի և այլ երկիրներու յայն մեարապօյ

լիտերուսն «Մովսէս» պատուանշանը չընորհեր է :

— Մեծ Եպարդոսը Սերաստիոյ կուռակալին շնորհակալութեան գիր գրեր է Սերաստիոյ և Սամսոնի մէջ նորագոյն հաստատեալ ճանապարհին համար :

— Փար կրնէ թէ հակառակ անգղիական լրագրաց հրատարակութեան Բ. Դուռը լորտ կրանվիլի երկու ծանուցագրերուն դեռ պատասխան չէ տրուած :

— Տիրիթթօ իտալական լրագիրը կը գրէ թէ Բ. Դուռը Տրիպոլսոյ դէպքին մէջ իտալական հիւպատոսին արդարացի ըլլալուն համոզուելով, Տրիպոլսոյ կառավարութեան հրաման ըրեր է որ հիւպատոսին հատուցում ընէ :

— Մաքրի գիւղի յունաց դպրոցի դատարանն վարժարանին մէջ յանցանք մը գործելով, եօթը յոյն գիշերանց անոր տունը կոխեր, մօրուքը ընչացքը տծիլեր, տյտը և չրթունքը կտրեց և գլուխը մէկ քանի տեղէ վիրաւորեր են :

Ընդհանուր դատաւարը այս դէպքը իմանալով յատուկ պաշտօնեայ մը ղրկեր է քննութիւն կատարելու համար :

— Յայն լրագիր մը կը պատմէ թէ քանի մը մահմէտական չարագործներ Տէպրէի (Մակեդոնիա) և Ս. Տէմէթրիիւսի եկեղեցիները մտնելով, երկու եկեղեցին տմբղապէս կողոպտեր են :

— Ճէրիմէ յետ քոսն և չորս ժամու

գագարման վերտին հրատարակուելու արտօնութիւն ստացաւ :

— Կայսերական թանգարանի վերտեսուչ Համարի պէյ, Մէնէմէն մեկնեցաւ տեղւոյն հնութիւններէն կառավարութեան ինկած բաժինը մայրաքաղաքս ղրկելու համար : Անթաքիայէն ալ մեծագին արձան մը ղրկուելով տէրութեան թանգարանը զետեղուեցաւ :

— Վագրթ կընէ թէ Թայմի հրատարակութեանց հակառակ Ռուսիոյ արտաքին գործոց պաշտօնեայն յաջողեր է Աւստրիոյ հետ դաշնակցութիւն մը կազմելու :

— Աւլի որ Սէլանիկէն 37 ոճրագործներ բերուելով սպարապետի դուռը ղրկուեցան :

— Աւստրիոյ և Ամերիկայի դեսպանները Բ. Դուռը երթելով արտաքին գործոց պաշտօնէին և նորա խորհրդականին հետ տեսակցեցան :

— Զինուորական վերակազմութեան գերմանական ծրագիրը նախարարաց ժողովոյ մատուցուեցաւ :

— Էթհէմ փաշայի ապարանքը երէկ շատ մ'անձինք այցելութեան գացին. տանց մէջ կը գտնուէր նաև Արտաքին գործոց նախարար Արիֆի փաշա : Վեհ Սուլթանը երեկոյին մասնաւոր հրաւիրանօք զինքը կայսերական պալատը կոչեց և գիշերն ալ ի միասին ճաշեց :

— Երկուշաբթի որ առևտրական գոր-

ծոց նախարարը առևտրական սենեկին անդամները ժողովի հրաւիրելով, հրաժարեալ անգամաց տեղ նսերը ընտրեց, որք են Եէնի Տիւնեա Տիմիթրաքի, Ժան Անաթաթիաթի, Մանուկ Արօլանեան և փաշապատէ Հագար պէյ : Ասկէ զատ որչաւեցաւ որ Օսմ. դրամատուն վերաձեռնէրէն մին առևտրական ժողովոյ նիստերուն ներկայ գտնուի իբրև ներկայացուցիչ :

Ե. ՏԵՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՇԱՐՃՈՒՄ Արամեան Տպագրութիւն

Սոյն հաւաքածոյս ամիսն անգամ մը կը հրատարակուի տետր առ տետր : Առաջին տետրը 20 երեսէ բաղկացեալ ընդարձակ նախաբանէ մը զատ կը պարունակէ դասախօսութիւն մը Դրական իմաստասիրութեան վրայ, եւ հատուած մը « Լուի Պլան եւ Լէոն Կամպէթթա » վերնագրով : Տասներկու տետրի բաժանորդագիրն է մայրաքաղաքիս համար 20 եւ դաւառաց համար 25 դահեկան . օտար երկրներու համար ալ 6 ֆրանք : Բաժանորդագրութեան տեղին է Արամեան գրատուն, Զագմագճըլար, Յակոբեան խան վերի յարկ : Տետր առ տետր կը վաճառուի, մասնաւորապէս ջրավաճառ Պողոս աղայի խանութը :

ՅԱՊԱՆՈՅՑԻ ԺՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

Ի ձե հարցման և պատասխանայ Տպագրութիւն Արամեան
Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով
ի գին 5 զրուշ :

Միշէլ զանկա ծածկելու սիջոցը կրնար գտնել :

Րօլան ձիուն գլուխը փռն—տ'էնի կողմը դարձուց ի մեծ ցու ձիուն որ հանգստանալու պէտք ունէր անշուշտ :

Պրուի եկեղեցւոյն առջևէն անցնելու տունն ժամտարմաներու զօրանացին վրայ տկնարկ մը նետեց : Ըստ ամենայն հաւանականութեան ժամտարմաները և հօր-իւրապետը արդարեւ քունը կը քնանային :

Րօլան ճամբուն վրայի անտառին մէջէն անցաւ : Զիւնը իւր քայլերուն ձայնը կը կողոպցնէր :

Անտառին միւս կողմը հասնելով երկու մարդ տեսաւ որ փոսի մը մէջէն կերթային :

Իրեն այնպէս երեցաւ թէ մարդոց դարձուածքէն կը ճանչէ գիրենք :

Զին մտրակեց անսնց հասնելու համար :

Երկու մարդիկը սուր տկանջ ունէին . ետևին դարձան և ձիաւոր մը տեսան որ կարծես իրենց հետ խօսելու կուգար . ձեռքերին գանուած կենդանին փոքր նետեցին և դաշտերուն մէջէն սկսան փախչիլ Սէյլօնի անտառը հասնելու համար :

— Միշէլ, Միշէլ, աղաղակեց Րօլան հեռոցհեռէ համոզուելով որ իւր պարտիզպանն է :

Միշէլ կանգ առաւ, իսկ միւս մարդը դաշտին մէջջէն փախչիլը շարունակեց :

— Ժագ, Ժագ, աղաղակեց Րօլան :

Միւս մարդն ալ կայնեցաւ :

Եթէ ճանչցուէին, փախչիլն անօգուտ էր . բաց ասկէ կոչուած թշնամական չէր, ձայնը աւելի բարեկամական էր քան սպառնական :

ճամբան շարունակեց : Մօնսօի միւս ծայրը փախստականաց հետքը վերտին գտաւ :

Շաթիլեօնէն քիչ մը առաջ երեք ձիերէն մին ճամբէն կը բաժնուէր, ալ կողմը կը դառնար և գէպի փոքրիկ գլեռակը կուղղէր իւր քայլերը, որ Շաթիլեօնէն Թրէվու տանող ճամբէն քանի մը քայլ անդին բլուրի մը վրայ շինուած էր :

Այս անգամ ձիաւորները անկասկած ըլլալով որ զիրենք հալածողները ետևնուն չպիտի կտրենան հասնիլ վասն զի բաւական ճամբայ քալած էին, ապահովապէս Շաթիլեօնէն անցած և Նէօվիլի ճամբան բռնած էին :

Փախստականաց բռնած ճամբուն ուղղութիւնը Րօլանի մեծ սուրախութիւն կը պատճառէր . տանք անպատճառ Պուրկ կերթային, եթէ Պուրկ չերթային, Մարիէօի ճամբան պէտք է բռնէին :

Արդ Պուրկ արդէն բանակակեցրօնն էր զոր Րօլան ընտրած էր իւր բոլոր գործողութեանց իբր կեդրոնատեղի : Պուրկ իւր քաղաքն ըլլալով ուր մանկական իշխատակներ ունէր, ամենափոքր և մօտակայ ամենափոքրը քարայրն անգամ շատ աղէկ կը ճանչէր :

Նէօվիլ հասնելով փախստականը գիւղաքաղաքէն անցած էին :

Րօլան այս խորամանկութեան վրայ բնաւ չը դարձացաւ, միայն Նէօվիլի միւս կողմը մէկ ձիու հետքը տեսաւ :

Սովայն պէտք չէր խաբուիլ . ուղտի նման քալող ձիուն հետքն էր :

Րօլան կորոնցուցած հետքը վերտին գտնելու յուսով շարունակեց իւր հետազոտութիւնը :

